

אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. ואם תאמר, אותם שמתו בעטיו של נחש, אפלו הם יקומו ויהיה בעלי עצה למלך המשיח.

ועל זה שנינו, משה עתיד לומר שירה לעתיד לבא. מה הטעם? משום שכתוב (מייכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. אראנו? אראך היה צריך להיות! אלא אראנו ממש, למי שראה בתחלה - אראנו פעם שניה. וזהו אראנו. וכתוב (תהלים א) אראנו בישע אלהים, ואראהו בישועתי. ואז, אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה'.

שירה של הגבירה לקדוש ברוך הוא. שנינו, כל אדם שאומר שירה זו בכל יום ומכון בה, זוכה לאמרה לעתיד לבא, שהרי יש בה עולם שעבר, ויש בה עולם הבא, ויש בה קשרי האמונה, ויש בה ימות מלך המשיח, ותלויים עליה (אות למעלה) כל אותן תשפחות אחרות שאומרים עליונים ותחתונים.

השירה?! שיר זה היה צריך להיות! אלא השירה שמשפחת הגבירה למלך. ומשה אמר מלמטה למעלה, והרי פרשוק. לה' - משום שהמלך מאיר לה פנים (שמאירים פני המלך כנגדה). רבי יוסי אמר, כל אותם שמנים שהיו שופעים, משוף המלך הקדוש כנגדה, משום כך משפחת אותו הגבירה.

אמר רבי יהודה, אם כך, למה כתוב משה ובני ישראל, והרי הגבירה צריכה לשבח? אלא אשרי חלקם של משה וישראל,

כל שפן השתא, דבעי קדשא בריך הוא לישראל לעקימא, כמה דאת אמר (קהלת ז) כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. ואי תימא, אינון דמיתו בעטיו דנחש. אפילו אינון יקומו, ויהון מארי דעיטא, למלכא משיחא.

ועל דא תנינו, משה זמין למימר שירתא לזמנא דאתי. מאי טעמא. בגין דכתיב, (מייכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. אראנו, אראך מיבעי ליה. אלא אראנו ממש, למאן דחמא בקדמיתא, יחמי ליה תננינות, ודא הוא אראנו, וכתיב (תהלים א) אראנו בישע אלהים, ואראהו בישועתי. (דף נ"ד ע"א) וכדין אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליי'.

שירתא דמטרוניתא לקודשא בריך הוא. תנינו, כל בר נש דאמר שירתא דא בכל יומא, ומכוון בה, זכי למימרא לזמנא דאתי. דהא אית בה עלמא דעבר, ואית בה עלמא דאתי, ואית בה מהימנותא, ואית בה יומי דמלכא משיחא. ותלי עליה, (נ"א אה לעילא) כל אינון תושפחאן אחרנין, דקאמרי עלאי ותפאי.

השירה שיר זה מיבעי ליה. אלא שירתא, דקא משפחת מטרוניתא למלכא. ומשה מתפא לעילא קאמר, והא אוקמוה. ליי': בגין דאנהיר לה מלכא אנפחא, (נ"א דנהיר אנפוי מלכא לקבלה) ר' יוסי אמר, דכל אינון משחין, דהוו נגדין, משיך מלכא קדישא לקבלה, בגיני כך משפחא ליה מטרוניתא.

אמר רבי יהודה, אי הכי, אמאי כתיב משה ובני ישראל, והא מטרוניתא בעיא לשפחא. אלא, זפאה חולקיהון

שֶׁהֵם הָיוּ יוֹדְעִים לְשַׁבַּח אֶת הַמֶּלֶךְ
בְּשִׁבְלֵי הַגְּבִירָה כְּרֹאוֹי, מִשׁוּם שֶׁכָּל
אוֹתוֹ פֶּתַח וּגְבוּרָה שָׁלָה יָרְשָׁה מִן
הַמֶּלֶךְ.

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (איכה ב) קוּמִי
רֹנִי בַלַּיְלָה לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת. קוּמִי
רֹנִי - זֶה כְּנִסְתּוֹת יִשְׂרָאֵל. בַּלַּיְלָה -
בְּגָלוֹת. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בַּלַּיְלָה -
בְּזִמְנֵי שְׁשׁוּלְטַת וּמִתְעוֹרְרַת. לְרֹאשׁ
אֲשֶׁמְרוֹת!?! בְּרֹאשׁ הָיָה צָרִיף
לְהִיּוֹת! אֲלֵא לְרֹאשׁ, כְּפִתּוּב (בראשית
מ) עַל רֹאשׁ הַמָּטָה. וּבְאַרְנוֹ, רֹאשׁ
הַמָּטָה זֶה יְסוּד. אַף כָּאֵן לְרֹאשׁ -
זֶה יְסוּד, שֶׁהַגְּבִירָה מִתְבָּרְכַת בּוֹ.
רֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת - זֶהוּ רֹאשׁ שֶׁל נְצַח
וְהוֹד.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, זֶהוּ רֹאשׁ שֶׁל כְּתָרִי
הַמֶּלֶךְ וְהַסִּיּוֹם. רַבִּי אַבְבָּא אָמַר,
לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת כְּתוּב חֶסֶד, וְזֶהוּ
הַרֹאשׁ, רֹאשׁ הַמָּטָה. וְהַכֵּל נֶאֱמַר
בַּמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ הַעֲלִיּוֹן, וְזֶהוּ לֵה.
רַבִּי יִיסָא אָמַר, הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֵה'
- זֶהוּ הַנְּהַר שִׁיּוּצָא מֵעֵדֶן, שֶׁכָּל
שְׂמֹן וּמִשְׁחָה יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ לְהַדְלִיק
מְנוֹרוֹת. וּמִשְׁמַע אַחַר כֵּף שְׁכִתּוּב
אֲשִׁירָה לֵה' - זֶה הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ
הַעֲלִיּוֹן, וְעַל זֶה לֹא כְּתוּב אֲשִׁירָה
לוֹ.

וַיֹּאמְרוּ לְאֹמֵר - (נהו) לְדוּרֵי דוֹרוֹת,
כְּדִי שְׁלֵא יִשְׁתַּכַּח מֵהֶם לְעוֹלָמִים.
שְׁכַל מִי שֶׁזוּכָה לְשִׁירָה הַזֹּאת בְּעוֹלָם
הַזֶּה, זוּכָה לֵה בְּעוֹלָם הַבָּא, וְזוּכָה
לְשַׁבַּח בַּהּ בִּימֹת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
בְּחַדוֹת כְּנִסְתּוֹת יִשְׂרָאֵל בְּקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכִתּוּב לְאֹמֵר - לְאֹמֵר
בְּאוֹתוֹ זְמַן. לְאֹמֵר בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה,
בְּזִמְנֵי שֶׁשְׁכֵנוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְץ. לְאֹמֵר
בְּגָלוֹת. לְאֹמֵר בְּגֵאוֹלַת יִשְׂרָאֵל.
לְאֹמֵר לְעוֹלָם הַבָּא.

דְּמֹשֶׁה וַיִּשְׁרָאֵל, דְּאִינוּן הוּוּ יְדַעִין לְשַׁבְּחָא
לְמַלְכָא, בְּגִין מְטְרוּנִיתָא כְּדָקָא יְאוּת, בְּגִין
דְּכָל הַהוּא חֵילָא וּגְבוּרָה דִּילָהּ, יִרְתָּא מִן
מַלְכָא.

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (איכה ב) קוּמִי רֹנִי בַלַּיְלָה
לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת. קוּמִי רֹנִי: דָּא כְּנִסְתּוֹת
יִשְׂרָאֵל. בַּלַּיְלָה: בְּגָלוֹתָא. ר' יוֹסִי אָמַר,
בַּלַּיְלָה: בְּזִמְנָא דְהִיא שְׁלֵטָא וּמִתְעַרָא, לְרֹאשׁ
אֲשֶׁמְרוֹת, בְּרֹאשׁ מִיבְעִי לִיהּ. אֲלֵא לְרֹאשׁ,
כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית מז) עַל רֹאשׁ הַמָּטָה.
וְאוּקִימָנָא, רֹאשׁ הַמָּטָה, דָּא יְסוּד. אוּף הָכָא
לְרֹאשׁ, דָּא יְסוּד, דְּמְטְרוּנִיתָא מִתְבָּרְכָא בֵּיהּ.
רֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת: דָּא הוּא רִישָׁא, דְנִצְחָ וְהוֹד.
רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דָּא הוּא רִישָׁא דְכְּתָרִי מַלְכָא
וְסִיּוּמָא. רַבִּי אַבְבָּא אָמַר, לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת
כְּתִיב חֶסֶד, וְדָא הוּא רִישָׁא, רֹאשׁ הַמָּטָה.
וְכֹלָא בְּמַלְכָא קְדִישָׁא עֲלָאָה אֲתָמַר, וְדָא הוּא
לִיִּי.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִיִּי, דָּא הוּא
נְהַרָא דְנִפְיָק מֵעֵדֶן, דְּכָל מִשְׁחָא וְרִבּוּ
נִפְיָק מִנִּיהּ, לְאַדְלָקָא בּוּצִינִין. וּמִשְׁמַע לְבַתָּר
דְּכְּתִיב אֲשִׁירָה לִיִּי, דָּא הוּא מַלְכָא קְדִישָׁא
עֲלָאָה, וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב אֲשִׁירָה לוֹ.

וַיֹּאמְרוּ לְאֹמֵר, (דָּא הוּא) לְדָרִי דְרִין, בְּגִין דְּלֵא
יִתְנַשֵּׁי מִנִּיּהוּ לְעֵלְמִין. דְּכָל מֵאֵן
דְּזָכִי לְהֵאֵי שִׁירְתָּא בְּהֵאֵי עֲלָמָא, זָכִי לֵה
בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, וְזָכִי לְשַׁבְּחָא בַּהּ בִּיּוֹמוֹי
דְּמַלְכָא מְשִׁיחָא, בְּחַדוֹתָא דְכְּנִסְתּוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. דְּכְּתִיב לְאֹמֵר, לְאֹמֵר
בְּהֵוּא זְמַנָּא. לְאֹמֵר בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, בְּזִמְנָא
דְּשָׁרוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא. לְאֹמֵר בְּגָלוֹתָא. לְאֹמֵר
לְאֹמֵר לְעֵלְמָא דְאַתִּי.